

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 921/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošikovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., Garbiarska 2, Košice, zastúpenej Advokátskou kanceláriou MST PARTNERS, s. r. o., Laurinská 3, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Martin Timcsák, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 106/2011 a jeho uznesením z 23. februára 2011, postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoE 216/2012 a jeho uznesením z 21. decembra 2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Oboer 174/2013 a jeho uznesením z 29. júla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. novembra 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Er 106/2011 a jeho uznesením z 23. februára 2011 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 CoE 216/2012 a jeho uznesením z 21. decembra 2012 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Oboer 174/2013 a jeho uznesením z 29. júla 2015 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľka je právnickou osobou podnikajúcou v oblasti poisťovníctva. S povinným uzavrela poisťnú zmluvu, na základe ktorej sa povinný zaviazal platiť dohodnuté poisťné. Sťažovateľka sa z dôvodu neplnenia povinností vyplývajúcich z poisťnej zmluvy povinným obrátila na základe uzavretej rozhodcovskej doložky na Arbitrážny súd Košice, ktorý povinného zaviazal na zaplatenie dlžného poisťného a trov konania. Následne z dôvodu neplnenia povinností uvedených v rozhodcovskom rozsudku podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie. Žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie však bola okresným súdom zamietnutá v nadväznosti na konštatáciu neprijateľnosti zmluvných podmienok.

Sťažovateľka okresnému súdu, ktorý uznesením zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, vytýka, že týmto rozhodnutím nanovo konštruoval skutkový stav. Keďže však bolo takto rozhodnuté bez nariadenia pojednávania

a účasti sťažovateľky, namieta, že jej bolo upreté jej „právo na vyjadrenie sa k správnosti, pravosti a úplnosti listinných dôkazov, ako aj k ich obsahu“. Podľa sťažovateľky je výsledkom postupu exekučného súdu faktická nevykonateľnosť exekučného titulu. Konštatovanie (ne)platnosti zmluvy, ktoré „býva štandardne súčasťou riadneho dokazovania na pojednávaní v kontradiktórnom procese“, sa však konalo bez účasti sťažovateľky, v čom vidí zásadný vplyv tohto postupu „na právo sťažovateľa na výkon exekučného titulu, ktoré je súčasťou garantovaného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces“.

Sťažovateľka ďalej namieta, že uznesenie okresného súdu a uznesenie krajského súdu neumožňujú „preveriť správnosť postupu všeobecných súdov metódou myšlienkovej verifikácie, teda preskúmania sledu premís a logických záverov, ktoré viedli exekučné súdy k názoru o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky“. Odôvodnenia uznesenia okresného súdu a uznesenia krajského súdu totiž podľa sťažovateľky „neobjasňujú, v akých konkrétnych procesných právach či povinnostiach vychádzajúcich z rozhodcovskej doložky mal byť oprávnený na úkor povinného zvýhodnený tak, že zvýhodnenie malo byť dokonca hrubým nepomerom vo vzťahu k právam povinného. Exekučné súdy neuviedli, v čom konkrétne, v akej časti procesného postavenia, mal byť povinný v procese vydania exekučného titulu hrubo a značne nerovnovážne oproti oprávnenému zvýhodnený.“.

Ako ďalej sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti uvádza, v uznesení okresného súdu a uznesení krajského súdu „exekučné súdy nezistili dostatočne všetky relevantné skutkové okolnosti, ktoré v danom prípade boli nasledovné: (a) spotrebiteľ podpísal samostatným podpisom rozhodcovskú doložku oddelene od zvyšku poistného vzťahu v rámci Osobitných zmluvných dojednaní a nemusel ju akceptovať ako súčasť uceleného textu poistných podmienok, (b) uzavretie poistnej zmluvy nebolo podpisom rozhodcovskej doložky podmienené, (c) vo veci rozhodol stály rozhodcovský súd, ktorého pravidlá boli uverejnené na internetovej stránke súdu a aj oficiálne v Obchodnom vestníku, (d) rozhodcovia daného rozhodcovského súdu spĺňajú také kvalifikačné predpoklady a podmienky, aké zákon vyžaduje pre sudcu všeobecného súdu, (e) konkrétneho rozhodcu neurčil a ani nevybral dodávateľ a ani spotrebiteľ, ale určil ho stály rozhodcovský súd, (f) spotrebiteľ mal podľa

pravidiel rozhodcovského konania možnosť požiadať o prejednanie veci v obvode kraja jeho trvalého bydliska, (g) spotrebiteľ je podľa pravidiel rozhodcovského súdu od poplatkov oslobodený, (i) subsidiárne sa pred rozhodcovským súdom použije Občiansky súdny poriadok, (j) spotrebiteľ mal zaručené aj iné procesné práva v rozsahu podobnom ako podľa štandardov Občianskeho súdneho poriadku, (k) rozhodcovská doložka a ani pravidlá stáleho rozhodcovského súdu na spotrebiteľa neprenášali žiadne dôkazné bremeno ani inak mu neznemožňovali ani nesťažovali uplatnenie jeho procesných práv včítane možnosti žalovať na všeobecnom súde“.

Odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu podľa sťažovateľky zakladá porušenie základného práva sťažovateľky garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, „*nakoľko dovolací súd svoje rozhodnutie vôbec neodôvodnil a nevyjadril sa ani k jednej z námietok sťažovateľa uvedených v dovolaní“*. Uznesenie krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu sťažovateľka napáda aj z dôvodu ich nepreskúmateľnosti.

V dôsledku toho, že sťažovateľka svoj nárok nemôže uplatniť na všeobecnom súde, žiada vysloviť porušenie aj čl. 20 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, keďže namietaný postup všeobecných súdov „*predstavuje nedôvodný a vážny zásah do sťažovateľových majetkových práv (dokonca ide o denegatio iustitiae)“*.

Sťažovateľka ďalej poukazuje na nerešpektovanie vybraných rozhodnutí ústavného súdu a Súdneho dvora Európskej únie. Namieta, že nerešpektovanie nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 95/2010 „*v konkrétnom prípade, ktorý je obsahom sťažnosti, zo strany všeobecných súdov, a to v podobe ignorovania na prípad sa vzťahujúcich právnych noriem“*, konkrétne rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie (C-40/2008 a C-478/2009), a výklad ustanovenia čl. 6.1 smernice 93/13/EHS obsiahnutý v rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie (C-472/11) zakladá porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny vzhľadom na to, že právo na spravodlivý proces „*v sebe subsumuje aj právo na použitie správnej právnej normy v posudzovanom prípade zo strany všeobecných súdov“*.

Napokon sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že najvyšší súd sa *«nevysporiadal ani s podstatnou námietkou sťažovateľa uvedenou v dovolaní, že súd nie je oprávnený exekúciu v zmysle § 45 ods. 1 písm. b) za použitia § 40 ods. 1 písm. a) ZRK vo väzbe na § 1 ods. 3 ZRK, zastaviť, a teda ani nie je daný dôvod na „analogické“ zamietnutie žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, a to z dôvodu, že podľa názoru súdu ide v danom prípade o rozhodcovský rozsudok vydaný v rozpore s ust. § 1 ods. 2 ZRK, čo však sťažovateľ dôrazne odmieta....»*.

Sťažovateľka navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým postupom a napadnutými uzneseniami všeobecných súdov, zrušil napadnuté uznesenia všeobecných súdov a veci vrátil všeobecným súdom na ďalšie konanie. Napokon sa domáha náhrady trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj

návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

III.1 K namietanému porušeniu práv napadnutým postupom a uznesením okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov. I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

Sťažovateľka napáda uznesenie okresného súdu. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

III.2 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených práv napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

V súlade s čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo... aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Podľa čl. 20 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Zákon ustanoví, ktorý ďalší majetok okrem majetku uvedeného v čl. 4 tejto ústavy, nevyhnutný na zabezpečovanie potrieb spoločnosti, rozvoja národného hospodárstva a verejného záujmu, môže byť iba vo vlastníctve štátu, obce alebo určených právnických osôb. Zákon tiež môže ustanoviť, že určité veci môžu byť iba vo vlastníctve občanov alebo právnických osôb so sídlom v Slovenskej republike.

Vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Iné zásahy do vlastníckeho práva možno dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok...

III.2.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011).

Z dôvodu odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu pri prerokovávaní a rozhodovaní o obdobných sťažnostiach ústavný súd uznesením sp. zn. PLZ. ÚS 1/2014 zo 7. mája 2014 prijal toto zjednocujúce stanovisko: *„Pri preskúvaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku) sa môžu primerane uplatniť ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na dokazovanie. Ak exekučný súd pri preskúvaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza aj z iných listín (či iných dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia), a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania; ak tak exekučný súd neurobí, zakladá jeho rozhodnutie dôvod na vyslovenie porušenia základného práva oprávneného vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku postačuje, ak je oprávnenému táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní.“*

V prerokovávanej veci sťažovateľka využila svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie.

Vzhľadom na doteraz uvedené, rešpektujúc zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLZ. ÚS 1/2014 zo 7. mája 2014, v súvislosti so sťažovateľkinou nosnou argumentáciou ústavný súd uzatvára, že aj na vec sťažovateľky možno vzťahovať ustálený právny názor ústavného súdu, podľa ktorého sťažovateľka mala z pohľadu *„materiálneho“* možnosť vyjadriť sa k skutkovým zisteniam okresného súdu a z nich vyplývajúcejmu (novému) právnomu posúdeniu veci, ktoré zakladali dôvod na zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, čo aj využila v rámci ňou podaného opravného prostriedku (odvolania), a v rozsahu veci primeranom sa s touto jej obranou zaoberal krajský súd v rámci odvolacieho konania (m. m. I. ÚS 675/2013, I. ÚS 14/2014 bod 38, I. ÚS 41/2014).

Pre ústavnú udržateľnosť napadnutého postupu a uznesenia krajského súdu postačuje, aby bola zásada kontradiktórnosti dodržaná v konaní ako celku (v posudzovanom

prípade v konaní pred odvolacím súdom). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre opakovane uvádza, že „*presadzovanie názoru, že na každom jednom stupni súdnictva musí byť uvedená zásada dodržaná bez výnimky, by podľa názoru ústavného súdu odvolaciemu súdu v zásade prisúdilo len funkciu akéhosi kasačného orgánu bez reálnej možnosti konvalidovať prípadné procesné nedostatky vlastným postupom*“ (napr. I. ÚS 742/2013, II. ÚS 59/2014, III. ÚS 401/2013, IV. ÚS 70/2014).

V súlade s uvedeným ústavný súd poukazuje na to, že v posudzovanej veci sťažovateľka mala reálnu možnosť oboznámiť sa s dôvodmi zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie už z napadnutého uznesenia okresného súdu, proti ktorému aj podala odvolanie, v ktorom sa k týmto dôvodom vyjadrila. Preto ak aj okresný súd pochybil, keď nedal sťažovateľke možnosť vyjadriť sa k listinným dôkazom, ich preskúmaniu ani k ním uskutočnenému právnomu posúdeniu, jeho pochybenie nemožno pričítať na ťarchu krajskému súdu, keďže tieto procesné nedostatky boli odstránené v rámci odvolacieho konania. Z uvedeného dôvodu nemožno považovať napadnuté uznesenie krajského súdu ani postup, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého uznesenia krajského súdu, za také, ktoré porušuje sťažovateľkine základné práva a slobody.

Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.2.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010). Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa

Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04) súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Ústavný súd sa v danom prípade sústredil na posúdenie otázky, či krajský súd rozhodujúci v rámci exekučného konania o odvolaní proti uzneseniu okresného súdu mal právomoc skúmať neprijateľnosť zmluvnej podmienky – rozhodcovskej doložky.

Ústavný súd ďalej uvádza, že jedným z nevyhnutných predpokladov vedenia exekučného konania je relevantný exekučný titul, keďže bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať. Nie každá rozhodcovská doložka predstavuje automaticky neprijateľnú zmluvnú podmienku. Je totiž nepochybné, že k záveru o jej neprijateľnosti môže príslušný všeobecný súd dospieť len na základe komplexného posúdenia posudzovanej spotrebiteľskej zmluvy.

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach podrobne analyzoval dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažností sťažovateľky, v ktorých vyslovil, že okresný súd je nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na odôvodnenie smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica o nekalých podmienkach“), podľa ktorého „*keďže na účely ...smernice sa hodnotenie nekalého charakteru netýka podmienok, ktoré popisujú hlavný predmet zmluvy ani vzťah kvalita/cena tovaru alebo dodávaných služieb; keďže hlavný predmet zmluvy a vzťah cena/kvalita môže byť napriek tomu braný do úvahy pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok...*“. Z prezentovaného vyplýva, že len hlavný predmet zmluvy (v okolnostiach posudzovanej veci je hlavným predmetom poisťnej zmluvy poisťné krytie poskytnuté dodávateľom, pozn.) a vzťah ceny a kvality tovaru alebo dodávanej služby sú vyňaté z posúdenia neprijateľnosti zmluvných podmienok. Zároveň však platí, že aj hlavný predmet zmluvy a vzťah ceny a kvality dodávanej služby môžu byť brané na zreteľ pri hodnotení primeranosti ostatných podmienok (rozumej ostatných podmienok poisťnej zmluvy). Z citovaného odôvodnenia smernice o nekalých podmienkach však nevyplýva vyňatie poisťných zmlúv z vecného rozsahu smernice o nekalých podmienkach *en bloc*, a rovnako ani nemožnosť posúdenia nekalého charakteru podmienky zakladajúcej právomoc rozhodcovského súdu rozhodnúť spor vyplývajúci z poisťnej zmluvy.

Vo svojej konštantnej judikatúre ústavný súd uvádza, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie krajského súdu uvedené požiadavky na odôvodnenie napĺňa. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti

nezistil v postupe a v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Krajský súd podľa posúdenia ústavného súdu odpovedal aj na ťažiskové argumenty sťažovateľky týkajúce sa posúdenia rozhodcovskej doložky a exekučného titulu, odvolávajúc sa na uvedené závery ústavného súdu a zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu, závery tohto súdu sú ústavne udržateľné. Napadnuté uznesenie krajského súdu preto nemôže mať také účinky, ktoré by boli v okolnostiach posudzovanej veci nezlučiteľné s ústavou, listinou a dohovorom garantovaným základným právom na súdnu ochranu a právom na spravodlivé súdne konanie, ako aj základným právom vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia jej práv napadnutým postupom a uznesením krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

III.3 K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Sťažovateľka v sťažnosti tiež namietala porušenie označených práv postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo ňou podané dovolanie odmietnuté ako neprípustné.

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravuje § 236 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v čase rozhodovania najvyššieho súdu, do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“).

V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ

ide o prípady uvedené pod písmenom a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom uznesení najvyššieho súdu zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľky odmietnuť ako neprípustné, a to jednak podľa § 239 OSP, ako aj podľa § 237 OSP.

Otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých možno uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Pokiaľ sa sťažovateľka s právnym názorom najvyššieho súdu v otázke akceptácie vyslovenej neprípustnosti ňou podaných dovolaní nestotožňuje, ústavný súd napokon dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv. K námietkam uvedeným v sťažnosti ústavný súd tiež konštatuje, že najvyšší súd v rámci dovolacieho konania nerozhodoval o veci meritórne, ale iba procesne, nezistiac dovolacie dôvody podľa § 237 OSP.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky odôvodňujúcu porušenie ňou označených práv ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemôže byť v takej príčinnej súvislosti s namietaným porušením sťažovateľkou označených práv aj preto, že toto porušenie sa nedá vyvodiť iba z určitého výkladu a aplikácie platných procesných noriem upravujúcich postup občianskoprávných súdov v opravných konaniach (podobne aj I. ÚS 66/98, II. ÚS 811/00).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2016